

Studentki dom

Štev. 57

U Ljubljani, 9. marca 1936

Leto 1.

Odmervi nemškega udara v Porenje:

Franc. min. predsednik je govoril

„Nemčija misli, da je za svoj korak izbrala pravi trenutek: volitve“

Kakor smo že v soboto na kratko poročali, je nemška vlada z uradno izjavo predsednika nemške države Hitlerja za izrednem zasedanju državnega zabora prekinila svoje obveznosti, ki se tičejo lokarske pogodbe. To pogodbo je določala, da Nemčija ne sme vojaško zasesti mejnega pasu ob Renu. Nemci pa so ta pas že prej na tistem utrjevali; tisto uro pa, ko je Hitler v nemškem zboru govoril, je nemška armada zasedla vse važnejše postojanke v demilitariziranem pasu. Nemčija opravičuje s svojim korak z dejstvom, da je Francija sklenila z boljševiki pogodbo, ki je naperjena načinost proti Nemčiji in, ki Nemčijo stiski v francosko-ruske klesče. Odmed tege nemškega samoupravnega koraka, je bil po vsem svetu, zlasti pa Evropi silen. Francosko vojaško poveljstvo je takoj vse trdnjave ob Renu zasedlo s takim številom čet, kakršno je predpisano za primer vojne. Francoska meja proti Nemčiji je ena sama betonska trdnjava, zgrajena po najmodernejših obrambnih načelih. Zdaj so vse utrdbe dobile tudi posadke, vsi dopusti vojakov so ukinjeni; francoski zunanjki minister Flandin je takoj odgovoril Hitlerju, da razlogi ki jih Nemčija za svoj korak navaja ne držijo. Nemčija je zadnje češce govorila, da želi zblizanja in pomirjenja s Francijo, v resnicu pa je pripravljala najhujši napad proti francoski varnosti. Vsa Evropa je napeto pričakovala izjave predsednika francoske vlade Sarrauta, ki je dal sinocni po radiu. To izjavo prinašamo v naslednjem v celoti.

Pariz, 9. marca. o. Sinoči je predsednik francoske vlade Albert Sarraut dal po radiu izjavo gle-

de položaja, ki je nastal po nemški zasedbi demilitarizirane cone v Porenju. V izjavi je dejal med drugim tudi:

U Evropi ni več miru

Francoska vlada je trdno odločena, da ne bo klonila pod nemško grožnjo. Dejstvo, da se je nemška vojska brez ozira na slovesne obveznosti vgnezdila ob bregovih Rena, nam prepoveduje slemenno meštanjanje in pogajanjanje. Francoska vlada poudarja, da ni mogla pretresati Hitlerjevih predlogov, ker je nemška vlada dvakrat prekršila obveznosti, ki jih ima z ozirom do Francije. Zaradi tega ni bilo moči zaupati novim predlogom. Zasedba demilitariziranega pasu v Porenju postavlja Francijo nenadno pred dovršeno dejstvo. To dejstvo govorji, da v Evropi ni več miru, ni več mednarodnih odnosa, če se bo ta način preziranja mednarodnih obveznosti, kakršnega je vpeljala Nemčija, pospolil.

Potem je predsednik francoske vlade natančno prerezetal na novo nastali položaj in izjavil v imenu svoje vlade, da je trdno odločena storiti vse, da zagotovi vse bistvene pogoje, ki jamčijo francosko in belgijsko varnost, kakor je to določalo do zdaj lokarska pogodba. »Nismo pripravljeni, da bi pustili, da pride Strasbourg pod ogenj nemških topov. Naša stvar je pravčena in močna. Ko branimo svojo pravico in svojo zemljo, imamo zavest, da branimo s svojo usodo vred tudi bistvene elemente in pogoje evropskega miru. Francosko ljudstvo bo pozabilo vse prazne domače spore in je

ter bo ostalo enodušno v svojem hotenju, da podpira delo svoje vlade.

Nemška vlada misli, da je izbrala prav priljubo uro za svoj udarec. Ne le, da prihaja nemški korak v trenutku, ko je francoska zbornica odobrila pogodbo s Sovjetsko Rusijo, temveč mislijo Nemci, da so taka dejanja potrebna prav zdaj, ko je napočila v Franciji volilna doba.

Nemška vlada misli izrabiti spore in nemire, ki jih bo s seboj prinesla volilna borba, naspotja, ki jih izvajajo politične stranke. Nemški napad od zunaj naj francoski narod razbijje in zmede ter ga pripravi ob njegovo edinstvo. To je prava in resnična razloga za nemško brutalno odločitev.

Na koncu svoje izjave je predsednik francoske vlade še enkrat poudaril, da je nemška vlada znova dokazala resničnost francoske zgodovine, ki privača, da so taki in podobni koraki zmiraj na manzdržali ves francoski narod in vse njegove stranke združili v eno voljo, ki gre za tem, da brani neodvisnost in varnost francoskih meja.

Sankcije proti Nemčiji

Ta nemški korak je eden najvažnejših političnih dogodkov po svetovni vojni in eden najvažnejših dejstev z ozirom na evropski mir. Tako pišejo angleški listi in tak je odziv po vsej ostali Evropi. Francoska vlada bo zahtevala pri Družtvu narodov proti Nemčiji sankcije, kakršne je DN sklenil proti Italiji. Ta dogodek bo vplival tudi na današnji italijanski odgovor na poziv Družstva narodov za mir.

Italija - Abesinijska

Italija pristane na mir

Nemški korak je iztreznil tudi Italijo, da je dala pozitiven odgovor

Zeneva, 9. marca. Havas poroča: Italijanska vlada je dostavila odboru trinajstorcev odgovor, ki ga je odbor trinajstorcev zahteval tako od Italije kot od Abesinije. Do danes se ni vedelo, kakšen bo ta sklep, ker je italijanska vlada rezultat svoje sobotne seje zadržala v največji tajnosti. Danes pa je poslala italijanska vlada Družtvu narodov odnosno Svetu trinajstorcev kratko noto, ki se doslovno glasi takole:

»Italijanska vlada odgovarja na apel, ki ji je bil dostavljen, in načelno sprejema

predlog za začetek pogajanj za rešitev spora med Italijo in Abesinijo.«

Ta odgovor je prišel docela nepričakovano, če pomislimo na zadnje italijanske uspehe v Vzhodni Afriki. Da je italijanska odbocitev izpadla tako, je treba pripisovati vplivu dveh dejstev. Prvič nemški vojaški zasedbi demilitarizirane cone v Porenju, drugič pa francoski obljubi, da bo Francija z vsemi silami podpirala italijanska stremljenja v Abesiniji. To obljubo je Francija Italiji dala za-

radi nemške nevarnosti, ker je zanje silovite važnosti vojaška pogodba z Italijo, katere Italija ni odpovedala. Francije gre zdaj predvsem za to, da dobi zaveznikov za obrambo svojih meja proti Nemčiji.

Italijanski državni podtajnik za zun. zadeve Suvich se je včeraj dolgo razgovarjal s poslaniki Anglike, Francije in Belgije zaradi položaja, ki je nastal v Evropi po nemški zasedbi. Italija, ki je tudi podpisala lokarsko pogodbo, je tudi ogrožena ob nevarnosti, ki preti Franciji.

25.000 vojakov v Porenju

Po sporioclu nemške uradne poročevalske službe je Porenje zasedlo v soboto in včeraj 19 bataljonov pehote in 13 artiljerijskih oddelkov. Večina celi je porazdeljen po ravnini med Schwarzwaldom in Renom. Vojaki so vkorakali v Porenje oboroženi, z rožami in ejetjem. Med prebivalstvom v Porenju je vest o prihodu nemških celi izvajala veliko presenečenje in razburjenje. Skupno število prvih celi v Porenju znaša 25.000.

Posledice atentata

Nova jugoslovanska vlada

Belgrad, 7. marca. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II., po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, so kraljevi namestniki sprejeli ostavko, ki so jo podali predsednik vlade in zunanjki minister dr. Milan Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec, vojni minister dr. Peter Živković, prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister brez portfelja dr. Sefkija Behmena, kmetijski minister Svetozar Stanković, minister za socialno politiko in namestnik ministra za telesno vzgojo prebivalstva Dragiša Cvetković, minister za trgovino in industrijo dr. Milan Urbančić, minister za gradnje dr. Marko Kožulj, minister za gozdove in rudnike Dušan Janković, posredni minister Dobrivoje Stojićević, finančni minister Dušan Letić, pravosodni minister dr. Mile Miškulin, minister za pošt, telegraf in telefon dr. Mihal Kraljević, in minister brez portfelja dr. Mihal Krek.

Razrešujemo jih njihove dolžnosti in jih postavljamo na razpoloženje ter postavljamo:

za predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića, predsednika vlade in zunanjega ministra na razpoloženju,

za notranjega ministra dr. Antona Korošca, notranjega ministra na razpoloženju,

za prometnega ministra dr. Mehmeda Spaho, prometnega ministra n. r.

za ministra brez portfelja dr. Sefkija Behmena, ministra brez portfelja n. r.

za kmetijskega ministra Svetozara Stankovića, ministra za kmetijstvo n. r.

za ministra za socialno politiko in narodno zdravje in zastopnika pravosodnega ministra Dragiša Cvetkovića, ministra za socialno politiko in namestnika ministra za telesno vzgojo n. r.

za ministra za trgovino in industrijo dr. Milana Urbančića, ministra za trgovino n. r.

za gradbenega ministra dr. Marka Kožulja, gradbenega ministra n. r.

Jz Belgrada

Belgrad, 9. marca, m. Danes dopoldne od desete ure dalje nadaljuje narodna skupščina svoje delo. Na seji bo predelan ukaz kraljevskega namestnika o ostavki, ki jo je v soboto podal pred sednik vlade in minister za zunanje zadeve g. dr. Milan Stojadinović in obenem ukaz o imenovanju nove vlade.

Nato bo sporocena nadaljnja zahteva preiskovalnih oblasti, da narodna skupščina izroči tem oblastom vse one poslance, o katerih oblasti sumijo in o katerih inači tuji dokaze, da so bili v zvezi z atentatom na predsednika vlade dr. Stojadinovića in ki se že nahajajo v upravi mesta Belgrada. Nato bo skupščina razpravljala o poročilu imunitetnega odbora. To poročilo se tiče izročitve poslanca Arnavutovića sodišču. Nato bo sledila proračunska razprava o poedinostih.

Belgrad, 9. marca, m. Novoimenovani ministri v sedanji Stojadinovičevi vladi so prevzeli včeraj posle v svojih resorih.

Belgrad, 9. marca, m. Včeraj dopoldne je imel sejo v narodni skupščini Narodni kmečki klub, kateremu pripada novi minister brez listnice inž. Voja Djordjević. Na tej seji je klub izrazil popolno zaupanje svojemu zastopniku v vladi inž. Djordjeviću.

Francoska tožba v Ženevi

Pariz, 9. marca. Francoska vlada je poslala Družstvu narodov pritožbo zaradi prekršitve lokarske pogodbe. V tej pritožbi navaja, da je nemška vlada prekršila 8. člen te pogodbe, klub zagotovil, ki jih je dobil francoski poslanik v Berlinu. V pritožbi navaja francoska vlada, da so močni oddelek nemške armade zasedli demilitarizirani pas v Porenju.

Dr. Hodža na Dunaju
Podonanje je eno samo gospod. uprašanje

Dunaj, 9. marca. Danes dospe na Dunaj predsednik češkoslovaške vlade dr. Milan Hodža. Na Dunaju bo ostal dva dni. Pri tej prilici bo imel več razgovorov z avstrijskim kanclerjem dr. Šušnikom glede rešitve podonavskoga vprašanja. Ta obisk je v zvezi z bodočim odhodom čsl. ministarskega predsednika v Rim. Politični krogovi misljijo, da bo ta obisk morda pripeljal do prvih korakov v rešitvi podonavskoga problema, ki ga je smatrali kot izrazito gospodarsko-vprašanje. Avstrijski krogi poudarjajo, da je dr. Hodža izmed vseh evropskih državnikov prvi posegel pri tem vprašanju na tisto področje, kjer je najprej mogoče dosegeti sporazum. To so gospodarska vprašanja, katerih rešitev cutijo kot potreben danes vsi narodi. Zato bo dr. Hodža na Dunaju naletel na popolno razumevanje.

Brazilija - Berlin en dan in pot

Berlin, 9. marca. Poštno letalo nemške civilne letalske družbe Lufthansa, ki vrši poštno službo med Brazilijo in Evropo, je dosegalo nov rekord. Po voznem redu bi moral priti na letališče v Stuttgartu Šele dances, a se je vrnilo že včeraj. Tako je pošta iz Brazilije v Nemčijo potrebovala komaj en dan in pol, kar pomeni do sedaj največji sestovni rekord v letalstvu.

Iz Novare. Tu so začeli s pripravljalnimi deli za izkoriscanje rudnika, ki so ga pred leti odkrili v dolini Strene. V tej rudi je tudi zlato. Tedaj so računali s tem, da bi proizvodnja ne bila rentabilna. Med tem pa se je izkazalo, da je to mnenje napačno.

Novi teči in Indija za Afriko

A abesi. vojna gre svoja pota

London, 9. marca, o. Angleška vlada je dobila uradno potrdilo od svojega poslanika v Addisu Abebi, Sidneya Bartona, da so italijanska letala obstrelovana postajo angleškega Rdečega križa, čeprav je bila opremljena z vsemi opozorilnimi znaki, ki jih za Rdeči križ določajo mednarodni preпис. Tako je bila po tleh razprostrita velika bela plaketa z rdečim križem, na drugu pa je vibrala angleška zastava. Ko so italijanski letali začeli postajo obstrelovati, se je osebje Rdečega križa hitro zteklo pod okrilje Rdečega križa, da bi se rešilo. Toda letala so bombardirala naprej in so bombe povzročile težke posledice.

Rim, 9. marca. Angleški poslanik Eric Drummond je včeraj obiskal državnega podtajnika za zunanje zadeve Suvicha in mu izročil protestno napis angleške vlade zaradi bombnega napada italijanskih letal na angleško postajo Rdečega križa v Quoranu. Minister Suvich je poslaniku odgovoril, da zadevo že preiskuje z vso vestnostjo posebna komisija zunanjega ministra, ki bo ukenila vse potrebno, da dobi Anglija zadovoljenje, če se izkaže, da navedena dejstva odgovarjajo resnici.

Napoli, 9. marca, o. Včeraj je na parniku Piemonte in Atlanta odplulo v Vzhodno Afriko 4080

vojakov in 141 častnikov. Deset drugih manjših parnikov pa je odpeljalo ogromne množine vojnega materiala, zlasti cementa in strojev, ki so potrebeni pri gradnji celi ter utrb. V najkrajšem času odplove v Vzhodno Afriko veliki moderni nosilec letal Miraglia.

Dur se preseči

Addis Abeba, 9. marca. AA. Reuter poroča: Včeraj, zjutraj so izpraznili cesarsko palajoč in uradne osebnosti so se presečile v ostale dele mesta. Njihovo bivanje se drži v tajnosti. Mesto se aktivno pripravlja, da počaka na bombardiranje iz zraka in povsod grade skrivališča. Vlada je odredila, da morajo v trenutku bombardiranja biti vtiči avtomobili na razpolago oblastem za prevoz ranjencev. Znaki Rdečega križa se ne bodo več uporabljati, ker je dokazano, da pomenijo večjo nevarnost nego sigurnost.

Ras Mulugeta umrl

Addis Abeba, 9. marca. Reuter poroča: Vojni minister ras Mulugeta je umrl zaradi vnetja pljuč. Prelhal se je v teku vojne. Ta vest je uradno potrjena.

Jutri v Parizu

Sestanek lokarnskih pogodbencov

London, 9. marca, b. Včeraj je zunanjki minister Eden dvakrat sprejel nemškega odpravnika poslov von Bismarcka ter belgijskega odpravnika poslov. Prvi sprejem je bil dopoldne, drugi popoldne. V teh razgovorih je nemškega diplomatskega zastopnika obvestil glede stalnega, kakršno je zavzela njegova vlada. Isto je storil tudi angleški poslanik v Berlinu takoj, ko je dobil od nemškega zun. ministra uradno poročilo o zasedbi Porenja. Zvečer je Eden razpravljal s predsednikom vlade Baldwinom o nadaljnjem ravnanju angleške vlade v trenutnem položaju.

Kot rezultat tega razgovora javljajo sklep, da se bo v torek vršil v Parizu sestanek vseh velesil, ki so podpisale lokarsko pogodbo. Nemčija se tega sestanka ne bo u

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 9. februarja: Frančiška.
Jutri, torek, 10. februarja: 40 mučenikov.

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Leustek, Resljeva c. 1, mr. Bohovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič.

Kaj bo danes

Samoštanska dvorana v Šiski: ob 20. sklopitično predavanje Vinka Zora o potovanju skozi Nemčijo v Švico.

Dvorana Delavske zborne: ob 20 predavanje dr. Antona Slodnjaka o pomenu Stritarja za našo literaturo in kulturo.

Društvena dvorana pri Sv. Petru: ob 8 sestank ženskega odseka St. Peterske prosvete. Predavanje: Kaj pove sodna dvorana našim materam in vzgojiteljem.

Društvena dvorana Kodeljevo: ob 8 sestank ženskega odseka.

Prihod svetovnega potnika Jovanče Micića je definitivno določen na torek 10. t. m. Nihče naj ne zanudi prilike, seznaniti se s svojevrstnim, sočnim humorjem, ki ga rodni naši Široki domovinom, predvsem pa bogata Jagodina. Kdor pozna Nestroja, Utopljenca, Tiča, Lumpacijca, bo dragovolje priznal, da je Nušič jugoslovanski Nestroj. V torek zvečer se predstavi Jovanče Micić v Ljubljani, sicer pozno, kajti preromnil je ves svet – v Jugoslaviji ga pozna pa vsak večji kraj. Vstopnice v operi vsak dan.

Moj sin ima instruktorja, in sedaj sem trdno prepričan, da mi njegov uspeh ne bo več delal skrbi. Z individualno razlogom je mojemu sinu odstranil vse nejasnosti in fant sedaj uspeva, da je veselje.

Takega vestnega instruktora mi je preskrbel Akadmički urad dela na univerzi, dvorišče levo. Uraduje vsak dan od 11. do 12. ure.

Štoklja na železniški proggi

Pod tem naslovom so poročali v petek o dogodku na železniški postaji v St. Juriju ob južnem. Resnici na ljubo in v priznanje zdravniku, ki je delo opravil, dopolnjujemo poročilo v toliko, da je zdravnik, ki je bil res nujno potreben, takoj prišel in opravil vse delo – zaston.

HRANILNICA DRAVSCHE BANOVINE USTAVNOVI ČLAN AKCIJE ZA LJUBLJANSKO BOLNIŠNICO

Pred kratkim ustanovljena Akcija za ljubljansko bolnišnico si je zastavila nalogu, da pribori slovenskemu narodu centralno bolnišnico v Ljubljani, ki bo izpolnjevala tudi vse pogoje za bodočo kliniko. Ta naloga zahteva vsestranske priprave, rešitev mnogih zdravstvenih in tehničnih vprašanj, za kar je seveda potreben denar.

V tem oziru je Hranilnica dravske banovine dala četen vugled. Hranilnica dravske banovine je votirala v ta namen znesek 10.000 Din. S tem je Hranilnica dravske banovine dala akciji prvo pomoč.

Ce bo imela Akcija dovolj sredstev, bo omogočena vsestranska proučitev ene osnovnih potreb slovenskega naroda. Vsa nadaljnja vprašanja bo močce rešili samo po osnovi te vsestranske proučitev.

Prepričani smo, da bodo vugled Hranilnica dravske banovine poenamale tudi druge naše javne in zasebne institucije.

Gledališče

Drama.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Zaprt.

Torek, 10. marca: Zaprt.

Sreda, 11. marca: Družinski oče. Red B.

Cetrtek, 12. marca: Pesem s ceste: Red Cetrtek.

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula? Red A.

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 9. marca: Plesni večer Mie Čorakove.

Izven. Cena od 30 Din navzdol.

Todek, 10. marca: Pot okoli sveta. Premiera. Izven.

Sreda, 11. marca: Katarina Izmajlova. Red Sreda.

Cetrtek, 12. marca: Apropos, kaj dela Andula?

Opera.

Začetek ob 20. uri.

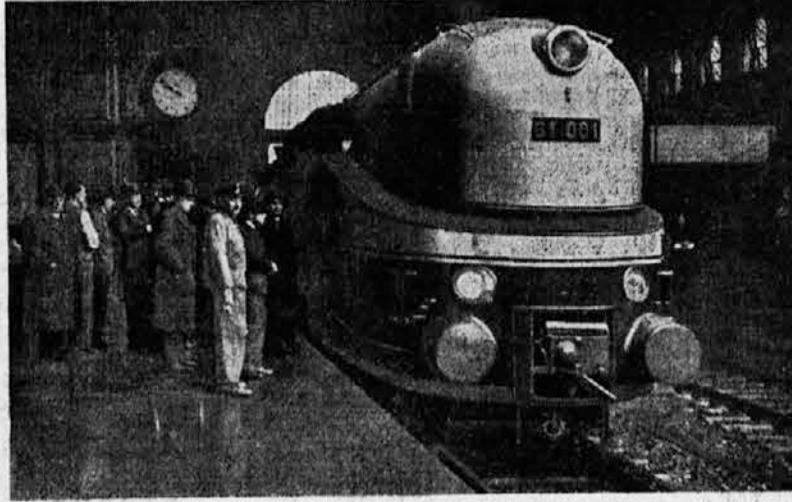
Ponedelj

Miljarderjeve težave

V Ameriki je izšla zanimiva knjiga z naslovom: »Miljarderjev dan«. Avtor, ki je bil tajnik pri Johnu Rockfelleru — očetu, ne kaj, da je kinalu izgubil lepo službo radi svoje prevelike radovednosti. Neka zavarovalnica je lani izplačala bogatašu po doseženem 96 letu pet milijonov dolarjev nagrade. Rockfeller je kupil polico kot mladenič. Društvo s temi pravili prav za prav malo tvega, ker pričaka 96 let samo en izmed vseh stotih zavarovanec. Starce ima tako male izdalke, ker po hribovju varujejo zdravniki njegovo zrahljano zdravje. Saj je rekel, ko so ga vprašali, kaj bi si želel za ta rojstni dan: »Se en kozarec pomaračnega sokra dnevno, če bi mi ga dovolil!« Tajnik, ki sicer ni imel nobenih osebnih stikov z gospodarjem, (skrbel je samo za njegovo dopisovanje)

ni mogel, da ne bi nekoč vprašal: »Povejte, mister Rockfeller, ali ne boste zdali, ko so vam izplačali pet milijonov, vsaj malo zvihali vaših osebnih izdatkov?« Starce ga je pogledal in ni niti cesar rekel. Prihodnji dan so sporočili tajniku, da je odpuščen... Zanimivo poglavje o Rockfellerovi pošti priponuje, da dobiva dnevno neštevilno milih prošenj za podporo. Strojepiske razvrstijo ta pisma, ki po večini romajo v kašare in peč. Manjši del dopisnikov dobiva od tajnika kralko obvestilo, da bo predložil njih zadave gospodarju osebno. To se godi enkrat na teden, in seveda se ozira tajnik samo na posebno nujne ali zanimive zadave. Nekoč je bil Rockfeller zelo radodaren. A poklicni prostiški so ga temeljito razočarali in iztreznil. Tajnik priponuje, da je dobival več let tako ganljiva pisma, da jih je moral

javljali bogatašu. Mladenič, ki je poneveril denar in sklenil izvršiti samomor, je prosil, da bi napazil Rockfeller malo podporo njegovi priletni osmisljeni materi. Neka angleška dama je pisala, da umira za jetiko njenega edina hči. Delila je z njo in mačko pol litra mleka kot edino dnevno hrano, in oplemenita žival je sledila vzgledu gospodinje in odklanjala mleko, da bi ga prepustila bolnicu. Rockfeller je bil qanjen in pošiljal čeke. A slučajno listanje knjige poštnolččilov naslovov newyorské glavne pošte je nekoč ugotovilo, da so izvirale te prošnje od enega in istega moža z lastno vilo in avtomobil. Imel je sotrudnike v vseh delih sveta in je na debela izrabljil dobrodelnost. Rockfeller ga ni preganjal, ker se ni moral osmetiti. A od tedaj je postal dokaj bolj previden in skop.

Pokusna vožnja prvega aerodinamičnega vlaka v Berlinu je dosegla 160 km na uro.

Enajst ur plavanja

Kapitan nemškega parnika »Alster«, ki se je povrnih domače pristanišče Hamburg in Daljnega Vzhoda, je prinesel čudno zgodbu. Parnik je izgubil na poti iz Evrope polnika drugega razreda inž. Roberta Balla. Slednji ni vedel, kako bi se rešil vročine, ki je nagajala v Rdečem morju. Zvezel je naposred v rešilni čoln, ki je visel nad vodo, ker se mu je zdele nofri boli hladno. Ponoči je trdno zaspal, se nerdon obrnil in padel v morje. Straža lega ni opazila. Parnik je mirno nadaljeval pot. Ball, ki dobro plava je vedel, da je preveč oddaljen od brega in tudi ni poznal pravo smer. Sklenil je, da bo rajoč varoval moči in kakor močno dolgo ostal na površini. To se mu je tudi posrečilo, in je vztrajal na vodi od ene ponoči, ko je bil padel, do prihodnjega poldneva. Na srečo ni bilo v bližini nobenega morskega psa. Prve ure ponoči in ob svitu so bile najlaže. A ko

je začelo neusmiljeno pripekatiti tropsko sonce, ie kinalu izgubil ponesrečenec zavest. Dodevalo se mu je, da gleda kopno, pristaniške stavbe, množico in sliši godbo na valolomu. Počem je zagledal lađo, ki je spustila čoln. Mornarji, ki so pobrali potapljaljajočega se, so imeli prijazne in izrazito azijske obrazy z ozkimi očesi. Videl je japonsko zastavo na jamboru parnika, kamor so ga dvignili. Počem je zopet vse izginilo. Ostal je vnovič sam sredi razbeljene morske gladine... Ko se je šest ur pozneje res prikazal parnik, je mislil Ball, da se same ponavlja njegov privid. Zopet je videl čoln in japonske obrazy mornarjev. Zaprl je oči, ker je vedel, da ne bo ušel smrli po ponovnem razočaranju... Zbudil se je še 48 ur pozneje na krovu japonskega parnika »Daigo Maru«, ki ga je rešil popolnoma izčrpanega. Sanje potopljajočega so bile preroške.

Človeško dostojanstvo

Leningrajska »Večern. Krasn. Gazeta« toži, da je izumrla nekdanja revolucionarska zavest. Prevrat je pomekel z gospodo. Vsi so postali enaki. Se v letih meščanske vojne so povsod viseli napiszi Zveze javnih uslužbenec, tvojarjev, notakarjev in slj. »Spoštuje človeško dostojanstvo! Ne sprejemamo nobene napitnine! Zdaj se je vse to temeljito spremeno. Naj bi si na pr. skušal pristrediti napitnino obiskovalec v cirkusu ali gledališču. Kmalu bi se skesal. V garderobi so deležni priaznosti in poklonov samo oni, ki vržejo bankovec in prav po gospodsko zabrusijo: »Le obdržite drobiti zase!« Neki Ilijin, komunist in nekdanji rdeči vojak, zdaj nastavljen v garderobi državne opere, je zadnjic prestopil to nepisano postavo. Zagledal je v gnezci po koncu predstave priletnega slavnega znanstvenika, ki je obupno čakal na svoj površnik, a ni prišel naprej. Ilijin je pustil na mizi vse steklice nestrinjajočim gledalcem, vzel znanstveniku njegovo številko, mu pomagal načinkati plašč in vladivo odpril vrata. Profesor se je začudil in mu hvaležno ponudil deskrubelski bankovec. »Hvala, ne bo vzel, je začepetal Ilijin. »Saj smo vsi na vas ponosni. Ne smemo zaostati za luci, ki vam delijo priznanja. Pazite, prosim, na stopnice. »Znanstvenik se je začudil,

je postal ganjen in prisrčno stisnil slugi roko. Drugi uslužbenci so opazili ta prizor in takoj naznali nesobičnega tovarisa vodstvu. Predsednik zadruge uslužbenec je poklical Ilijina in ga posvaril: »Pazi, da se to ne bo ponovilo! Napitnine so naša skupna last. Ne smes tovarišem krajšati dohodkov. Ce le ne bo pamet srečala, te bom poslat nosili smeti, pa ne boš nicesar zaslužil!«

Mussolinijeve zmožnosti

Neki rimski dnevnik našteva poklice, s katerimi je poprij služil Mussolini kruh zase in za svojo družino. Po vrsli je bil zider, hlapec na kmetih, vojak, Šofer, kovač, učitelj na ljudski šoli, časnikar, pisatelj romanov, dramaturg in glosač. Iste zmožnosti izkazuje na športnem področju. Obvlada sabljanje, boks, plavanje, rokoborbo, streljanje v larčo in veslanje. Razen tega lahko vodi in v sili popravlja avtomobile in motorna kolesa.

Nekoč je imel en pesnik tisoč domislic, zdaj pa ima ena domislica tisoč pesnikov.

22
najbrž tudi on ne dobi. Potem je bolje, da ga dobi nekdo tretji.

Tudi tovarisi so govorili o položaju, toda vselej z neko gotovo boječnostjo. Umolnili so, kakor hitro je prišel eden od njiju v bližino. Večina je želela zmago pač Bergerju, toda Lüdersenovo upanje se jim je zdelo večje.

Lüdersen je v svojem samoljubju pretrpel pravcate muke. Hočem ga prehiteti, je mislil. Do tega imam pravico, — po vsem tem namreč, kar se je zgodilo.

Narobe pa je Berger trpel radi svoje častiljubnosti. Ce on zgubi, si je mislil, prav za prav nič ne zgubi. Potem pač enostavno ne dobi. Ce pa jaz zgubim, zgubim prav zares. In sicer zgubim vse.

Doma sta oba, on in Helena, bila nekam nemirna, vendar si tega drug pred drugim nista hotela priznati. Vsakikrat, ko se je v tistih dneh Berger pokazal na vrati, je videl, kako ga njen pogled boječe vprašuje. Pogled, ki čaka na katastrofo, obenem pa se krčevito oprijemlje upanja in pohlepno išče v njem, da bi čim prej prišel do resnice.

Dobil je Lüdersen. Pisane z imenovanjem je prišlo nekega jutra, ko sta imela oba službo. Poslali so ga iz prostora, kjer razbirajo pisma, po glavnem slu, ki se je popolnoma zavedal zanimanja, ki ga je vzbujal, in novico med potjo neprenehoma razglasil.

Berger je sedel sam samcat v majhnem prostoru zraven in ravno vnašal števila v seznam nakazil. Vrata v sosesčino so bila odprta, zato je takoj vedel, kaj se je zgodilo.

Za trenotek se mu je zavrtelo pred očmi. Občutil je, kako je pobledel in roka se mu je začela tako tresti, da je moral odložiti pero. Globoko v notranjosti je začutil

Vrednost vode

V mnogih delih Južnega Waleja v Avstraliji je voda najdražja stvar. V Malem mestu Mungindi je nastal požar in to v onem delu, ki naj bi bil nekako središče, in so stale tam najboljše prodajalne. Kar je bilo mogoče, so iz gorečih poslopij rešili, nato pa vse ostalo prepustili plamenom. Mnoga ljudi je stala naokoli in mirno gledala, sikoje ognjene zublje iz dogorevajočih poslopij.

Gasilni niso, kajti voda, ki bi jo bili za to rabili, bi bila stala več, kot pa je bilo škode po požaru. Galon vode, t. j. okoli štiri litre, stane pol angleške krone, nekako 18 dinarjev. Dovažati jo morajo od daleč in shranjeno imajo v posebnih, skrbno zavarovanih vodostanih.

Velike kupčije

Angleški podjetnik Robert Bell je predlan kupil na dražbi ognjeni Grand Putano v Chicleu. Misli je veliko zaslužiti z izkoriscenjem žvepla in drugih rudnin, a se zmotil. Izkazalo se je, da so bila ležišča premalo izdatna. Zdaj je nadoknadel Bell svoje izgube z novo kupcičjo, ki mu je vrgla veliko zaslužka. Neka angleška rudarska družba je dolga desetletja izkorisala zlate rudnike Calca Colosa. Zgradila je v puščavi poslopja za svoje učilnence, in je tako nastalo večjo mesto. A ležišča so se izčrpala, rudarji so odšli in vse stavbe so prisile na dražbo. Bell je kupil mesto in ga prenesel daleč proč, v Južni Chile, kjer nujno potrebuje nova industrija veliko slab. Gradivo je zelo drag, ker ni tam nobenih desk in opeke. Bell je sijajno vnovčil prodano mesto, ki ga je razložila in odpeljala s tovornimi avtomobili na jug večino vojska njegovih delavcev.

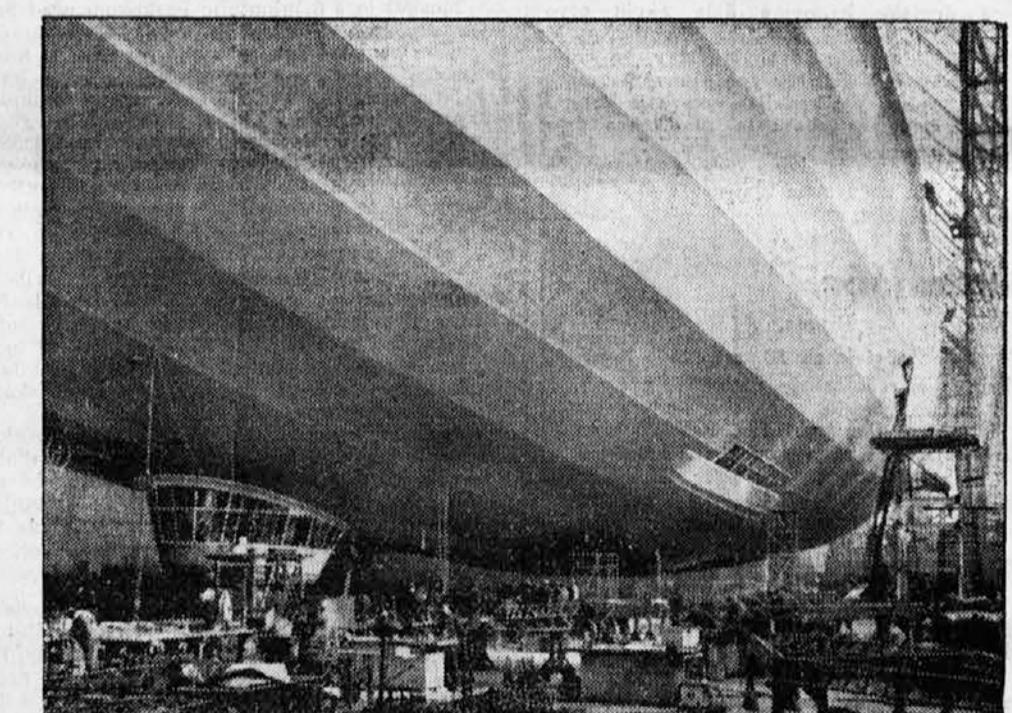
Razno

Neumljiva razloga »voditelja«. Ko so pokovali okrožnega voditelja narodnih socialistov Viljema Gustlofa, ki ga je v Švici ustrelil neki politični nasprotnik židovske krvi, je državni kancler A. Hitler izrekel tudi besede: Na tihu narodno-socialističnega gibanja ne leži niti en umorjeni nasprotnik, ni niti enega atentata. S takim orojem se ne borimo...«

K tej izjavi je dostavil dnevinik »Ostschweiz« kratko in točno pripomo: »Od nacionalnih socialistov so bili ubiti: 30. junija 1934 Erik Krause, predsednik Katoliške akcije v Berlinu; Fric Gerlich, pisatelj; pl. Kahr, bivši bavarški ministarski predsednik; Albert Probst, državni vodja katol. mladine; Friderik Beck, vodja monakovske dijaške zveze; Pavel Schmitt, glasbeni pisatelj; dne 25. julija 1934; Engel Dollfuss, avstrijski zvezni kancler. Morilca sta bila Holzberger in Planetta, ki ju je proslavljal monakovski radio.

Svetlo in senčno stran ima vsak napredek v tehniki. Senčna stran so zlasti nesreče, ki jih napredek povzroča. Tako n. pr. se je lani 1935. v Ameriki pri vožnji z avtozozili smrtno ponesrečilo nič manj kot 36.400 oseb, povprečno na dan 100; ranjenih je pa bilo 1.250.000 ljudi.

Nekateri ljudje so ponosni na to, da imajo kaj skupnega s slabostmi genijev.

Novi Zeppelin LZ 129

Mrtvi in dva živa

Tedaj ga je nekoga dne vprašala pri kisilu: Inspector Ruud je prestavljen, kajne?

»Da,« je odgovoril in postal nekoliko rdeč. »Odkod veš ti to?«

»Zvedela sem — od drugih.«

Kratko nato je vprašala: »Ali se boš potegoval?«

Pogledal jo je začudeno: »Jaz? Da, nekaj sem mislil na to.«

Obotavljala se je kako minutno, preden si je upala vprašati:

»Imaš upanje?«

Trdo in prisiljeno se je zasmehal: »Séveda. Samo če ne bodo Lüdersenu dali prednost.«

Videl je, kako je malo pobledela. »Saj si vendar starejši,« je rekla kratko.

Skomignil je z rameni. »Da, ali je zato on — pogumnejši!«

Nista se hotela pogledati. Saj je skoraj celo leto preteklo, odkar se nista dotaknila zadave.

Tudi vnaprej nista več govorila o tej stvari in o upanju zanj, pač pa je Berger vendarle vložil prošnjo in bil po preteklu termina najstarejši prosilec. Lüdersen je bil četrти. Oba sta ves čas napeto čakala in pri tem trpela. Bergerju je bilo do tega, da se uveljavlji, Lüdersenu pa, da ga prehititi. Mesec dni se nista pogledala, tudi takrat ne, če sta imela kak služben opravek med seboj. Bilo je kakor v ostrem in nemem dvoboju, ki o njegovem izidu celo nekdo drug odloča.

Oba sta mislila: Ce jaz mesta ne dobim, potem ga

bolečino, ki je začela globati. Obupna mešanica užaljenosti, solz, prevare in sovraščva.

Tiho je zastokal, bilo mu je vsaj toliko dobro, da je bil sam. Nenadoma pa je udaril s plosko roko ob seznam. Spreletela ga je vroča, obupna tesnoba: kaj, hudiča, se razburjaš? To si vendar moral vedeti. Kaj ti je bilo treba vlagati prošnjo. Vnaprej si moral vse videti.

V naslednjem trenotku pa je že tudi vedel, da je to bil moral storiti, pa če bi še tako določeno vedel za poraz. Da, to je bil storil, da pride do gotovosti.

A zdaj? Tak zdaj je imel to gotovost.

Z ogromnim naporom svojih moči se je zbral in segel po peresu. Pisane mu je šlo težko od rok, počasi in majavo. Videl je, da je ta pisava le norčavo opoznanje njegove prave.

Ko je opravil, je šel čez k Lüdersenu. Zmagovalec ga je pogledal, bolj v zadregi in boječe se, kakor iz triumfa. Prvikrat po dolgem času sta si gledala iz oči v oči.

»Cestitam.«

»Hvala.«

Lüdersen ni vedel kaj, hotel se j edvigniti, toda Berger se je že obrnil in odšel nazaj k svoji mizi. Noge ga niso hotele prav poslušati in imel je občutek, da gledajo za njim. Kjerkoli je šel mimo, so utihnil.

Ob devetih se je zglasil pri poštnem ravnatelju.

»Prosim vas za prošnji obrazec.« Njegov glas je bil brez zvenka, predstojnik ga je pogledal v zadregi.

»Oho, ali boste za kaj prosili?«

Na to ni dal odgovora. Ostro in nepremakljivo je stal ter čakal. Ko je vzemal papir, se mu je roka še vedno tresla. Brez besedice je odšel na svoje mesto in napisal prošnjo za prestavitev na poštni urad v Oslo. Nato se je vrnil v ravnateljstvo in molče izročil prošnjo.